

El món del gravat

Parlem amb Rosa Franco Sanuy

Neixes a Lleida l'any 1964. Ets llicenciada en Belles Arts, especialitat gravat. Assisteixes a cursos de calcografia i litografia amb Wilkeis Moor, i de tècniques additives aplicades a la xilografia amb Glauco Capazzoli. Exposes a Lleida, Barcelona, Tàrraga.

Han dit de la teva obra que ha de ser analitzada com un procés de comunicació summament veraç i espontani, on l'espectador pot establir un diàleg directe amb sentiments, fets, color i forma.

-Com et vas interessar pel món del gravat?

El vaig descobrir estudiant, a la facultat. Abans funcionàvem per especialitats: fèiem uns cursos comuns i després especialitats. Jo estava entre pintura i gravat, i em vaig decantar cap al gravat. Allí va ser on vaig començar a descobrir tot aquest món.

-Has tingut ocasió d'aprendre amb experts com Wilkeis Moor, com va ser l'experiència?

Sí, allí vaig fer un taller de gravat i litografia, era en un lloc paradisiac enmig d'un parc natural. Amb gent de Barcelona i d'altres països vàrem estar treballant uns quants dies, fent bàsicament litografia, també gravat. Va ser molt interessant.

-Vas veure alguna cosa nova?

Sí, estampació amb rodets sobre planxa de metall. El va fer una senyora que acabava

d'arribar d'un viatge de l'Índia i venia molt impressionada pels colors d'aquell país.

-I amb Glauco Capazzoli, les tècniques additives aplicades a la xilografia?

Glauco Capazzoli utilitzava tacs de gran format i fustes d'un gruix considerable, tot i que no massa perquè passessin pel tòrcul, perquè per treballar la xilografia clàssica es necessita una premsa especial de fusta de boix. Jo em trobo més a gust amb altres tipus de fusta, ja que em permeten experimentar més. Pel treball que jo faig, em va millor quelcom més prim i dúctil, com la fullola, que puc arrancar fàcilment, rascar, etc.

En la seva obra, Glauco treballava amb tacs; suposo que ell tenia molts coneixements d'impressor i de tipògraf. També utilitzava diferents tipus de lletres, i es notava aquest aprenentatge. Treballava damunt del tòrcul col·locant diferents fustetes i les anava traient, depenent de la planxa que anés a estampar. En alguns hi havia dibuix i en altres no, i els anava traient i posant, i els entintava per separat. Era un taller curtet, de pocs dies, a Fuendetodos. També utilitzava molt el colagraf i tècniques additives, experimentat molt. Tenia una tècnica molt acurada: utilitzava la fusta amb gúbies fantàstiques, que costen de trobar, petites, de mànec de xampinyó. Era un home de setanta i escaig anys, o vuitanta, que portava ja tota una vida de gravador: era fantàstic el que feia.

-T'interesses per coses tan originals com la geometria descriptiva i la cal·ligrafia xinesa?

Per la geometria descriptiva no, va ser per qüestió de feina; en canvi, la cal·ligrafia xinesa sí que m'interessa molt, perquè ja fora del món del gravat, quan dibuixo, quan pinto, m'agrada treballar en medi aquós més que en oli o textura. També treballo amb textures, però m'agrada molt treballar el pinzell, la tinta xinesa o l'aquarel·la, la implicació del gest de la mà, el braç; m'hi trobo molt a gust per tot el que té d'oriental i per la grafia pura, pel que és en si, no tant pel significat, sinó més per la plasticitat. Ja, des de petita, en el jardí de casa amb els pares, agafava un bloc, tinta i aigua i em posava a dibuixar i pintar les plantes; sempre m'ha atret, sempre m'hi he trobat més a gust i més identificada en aquest medi; els altres, menys aquosos, no et permeten desenvolupar tantes propietats. Per exemple, només el color negre de la tinta xinesa té unes qualitats increïbles: el

color negre impacta, és pur, t'obliga a definir; quan hi ha més colors ja et despistes més. El negre és essència, et centra.

Després, com a gravadors, els japonesos i els xinesos fan gravats fantàstics. Des de l'antiguitat, amb la xilografia feien veritables filigranes: una planxa sobre una altra i així successivament sense que es notés en absolut el registre, amb una precisió fantàstica.

-Quins artistes han influït en la teva obra?

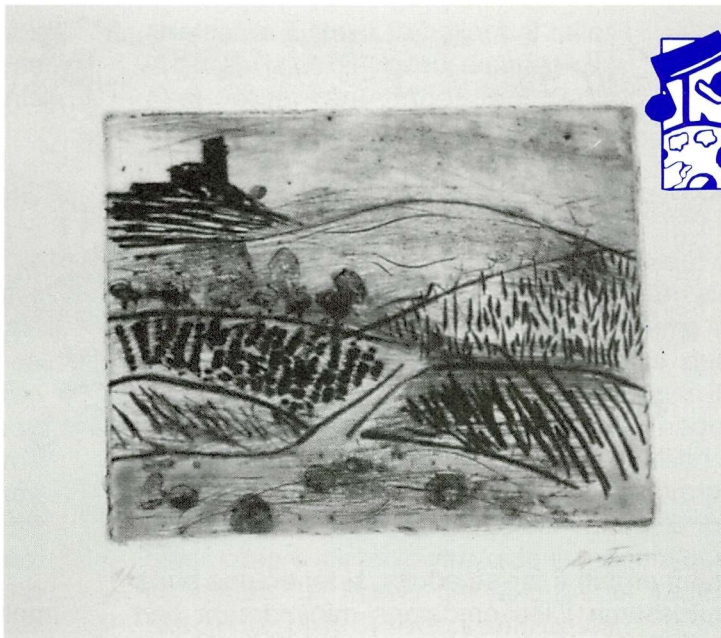
Suposo que, bàsicament, Picasso, artistes modernistes, Klim i Klee m'agraden molt, ja que els tinc com a referents. Segur que n'hi ha molts més que ara no em vénen a la memòria.

-Què penses que ens vol dir la teva obra?

El que intento és no repetir-me; fa referència a estats o moments concrets, pot dir moltes coses. Treballar i parlar sobre la comunicació, sobre un món més íntim, personal. És més difícil d'explicar, pot arribar a algú i pot no arribar a ningú; pot arribar exteriorment a algú i, interiorment, a algú altre.

-Et dediques a ensenyar. És molt complex motivar els alumnes?

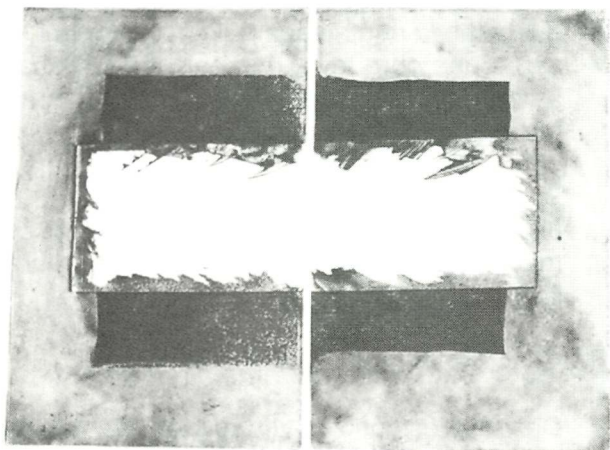
Depèn de les edats, jo crec que fins als set anys no és gens difícil motivar, a partir dels set ja entra el món del raciocini, del raonament, de voler imitar la realitat i copsar la realitat, i llavors això ja costa més, perquè, per desgràcia, ja comencen a tancar barreres. Tant de bo els adults sabessin funcionar amb la ment dels nens, perquè allí realment no hi ha barreres de cap tipus, és plena llibertat, ho fan a gust,

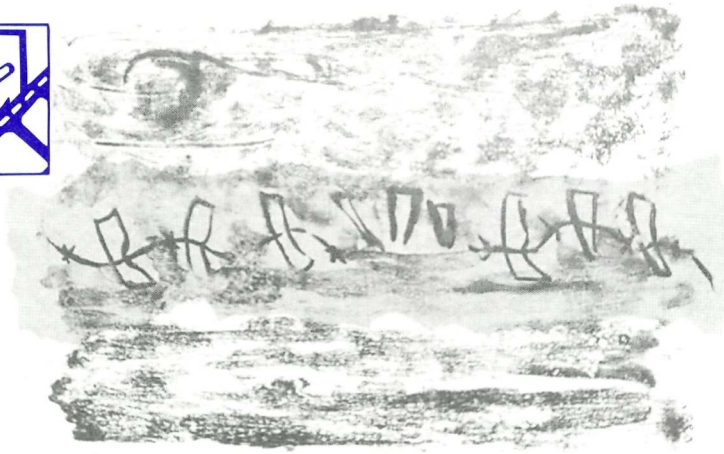

sense cap tabú, i no sé per què, a mesura que et vas fent gran, ja comença a haver-hi més influència, més raonament, més barreres que et vas posant. Per aquest motiu, has d'anar entrant en el món de cadascú, intentar buscar motivacions, adaptar-te al món que t'envolta, l'entorn que envolta el nen, adaptant-te a tothom. Cadascú té un món mol particular, per tant, s'ha de deixar molt la ment lliure. De vegades, penso si en l'àmbit escolar és millor programar les coses i influir una mica programant, o dir: "Bé, això funciona com un taller, aquí teniu això i allò, sou lliures d'agafar-ho". Això no obstat, com a professional, penso que hi ha d'haver una guia en l'àmbit tècnic, s'ha de conduir perquè són mitjans que t'ajuden a desenvolupar com a persona.

-Has fet un curs de creixement personal i autoestima. En la docència, en manca molta d'autoestima?

Sí, molta, moltíssima, si hi hagués més autoestima, les coses funcionarien d'una altra manera, amb la docència i arreu. Una cosa és autoestima i una altra és l'ego. L'ego, en aquest món de l'art precisament, abunda tant que de vegades amaga moltes coses, o dóna molta superficialitat, mostra moltes coses que en realitat són supèrflues, sobretot en els nens. No hem d'interessar-nos per tants conceptes, per arribar a una estadística, perquè superin una cosa, sinó que hauríem de treballar més les emocions, la intel·ligència emocional, no la de raó, perquè quan entrin a l'adolescència puguin superar temes com les drogues i tants altres problemes. Així mateix,

quan arribin a fer-se adults, si tenen una bona autoestima i les emocions mínimament ben treballades, poden superar molt àmbits: No els serveix de res ser molt intel·ligents si l'àmbit emocional el tenen molt estancat o tenen una baixa autoestima. Això és molt difícil d'aconseguir.

-Què els recomanaries als que es volen dedicar a ensenyar Plàstica?

Primer de tot, que tinguin ganes d'ensenyar, il·lusió i motivació. I, també, que han de tenir un fil conductor: la tècnica s'ha d'ensenyar i s'ha d'aprendre, però hi ha d'haver un equilibri. En molts llocs preval treballar la tècnica, i només la tècnica, i es deixa de banda la creativitat, i en altres llocs passa al revés: es treballa molt la creativitat, es dona molta màniga ampla, però la tècnica es deixa de banda. Són dos coses que van juntes, els grans artistes han arribat on han arribat perquè darrere hi havia una feina, hi havia un esforç, hi havia un no parar, hi havia una dedicació. Picasso deia sempre que "la inspiració, si t'arriba, t'ha d'agafar assegut i treballant", és realment com surten les coses. També és important veure moltes coses, anar a veure exposicions, anar a veure com treballa l'altra gent, no donar per tancat a ningú ni a res, veure totes les tendències i explicar-ho i raonar-ho, i que cadascú es vagi formant una idea, i estar oberts a tot.

-Què et sembla que t'ha aportat el món de la docència?

De fet, jo vaig deixar la docència als instituts per dedicar-me a fundar l'escola Traç a Lleida, en el carrer de la Pica d'Estats, en la qual treballam totes les tècniques, tant per a nens com per a adults. Ara que hi ha tants mitjans tecnològics, no té preu. És molt maco veure la cara d'un nen, en aixecar el paper, després de gravar una

planxa amb punta seca, entintar-la i passar-la pel tòrcul. És molt gratificant el que et donen els nens i els adolescents, i et poden ensenyar moltíssim com a persona i com a mestre, amb els seus raonaments, amb tot, els seus treballs, la seva manera de funcionar. Ha estat una comunicació i ha estat un intercanvi. Sí que tu ensenyas, expliques, però reps molt d'ells, fins i tot inconscientment m'ha ajudat a treballar en la meua obra. Algun dia descobriré quines exactament, dintre meu hi ha una part molt infantil.

En l'última exposició, vaig fer anar molt la tècnica del monotip, és una tècnica en què em trobo molt a gust, és molt del moment, molt impulsiva. Quan tens quelcom per explicar en aquell moment, ho expliques, treballes els colors. Potser et costa més trobar el color, però en pic el trobes, la resta és un no parar i ho has de fer en quatre dies, aprofitar el moment. És, com deia, aquella conversa amb l'instant, parlar amb el color, amb el paper, perquè és cosa d'un instant. I els nens treballen molt el que és l'instant, no pensen les coses, és plasmar el que surt de l'ànima o del ventre al paper.

La tècnica del monotip la faig sobre planxa de ferro, de metall, treballant amb rodets. De vegades també he treballat damunt de pedra litogràfica, per la qual necessites una premsa litogràfica especial, però la resta ho faig passar pel tòrcul, de vegades sobre vidre amb pressió de la mà.

El tòrcul, per a mi, és un mitjà. Com a gravadora pura de tècniques no m'hi defineixo ja que barrejo molt les tècniques, m'agrada molt la pintura, i em moc molt amb tècniques molt experimentals, que treballen amb l'instant i el moment. Per això em costa més de treballar l'obra seriada, però quan s'ha de fer, es fa. Amb els àcids, que és un treball més laboriós, més meticulós, no m'identifico tant; em trobo més a gust amb la punta seca ratllant i estripant. Vaig veure una obra teva, uns paisatges, treballats amb punta seca que són molt macos. Em van agradar molt, tintes molt blaves i taronges amb punta seca. Estan molt bé.

-Gràcies. El cartró també m'agrada molt, és un medi o suport que no et permet fer un tiratge llarg.

-En el cartró també pots fer ratlla?

De vegades poso un vernís protector, i sobre el vernís la ratlla, que és lleugera, sense afonar